श्रीमहाभारतं

॥ अथ आश्वमेधिकपर्व्व ॥

नारायणं नमस्कृत्य नरञ्चैव नरोत्तमं । देवीं सरस्वतीञ्चैव ततो जयमुदीरयेत्।

॥ वैशम्पायन उवाच ॥ कृतोदकन्तु राजानं धृतराष्ट्रं युधिष्ठिरः । पुरस्कृत्य महाबाहुरुत्तताराकुलेन्द्रियः ।
उत्तीर्य्य तु महाबाहुर्बाष्पव्याकुललोचनः । पपात तीरे गङ्गाया व्याधविद्ध इव द्विजः ।
तं सीदमानं जग्राह भीमः कृष्णेन चोदितः । मैवमित्यब्रवीच्चैनं कृष्णः परबलार्द्दनः ।
तमार्त्तं पतितं भूमौ श्वसन्तञ्च पुनः पुनः । ददृशुः पार्थिवा राजन् धर्म्मपुत्त्रं युधिष्ठिरं ।
तं दृष्ट्वा दीनमनसं गतसत्त्वं नरेश्वरं । भूयः शोकसमाविष्टाः पाण्डवाः समुपाविशन् ।
राजा तु धृतराष्ट्रस्तं पुत्त्रशोकाभिपीडितः । वाक्यमाह महाबुद्धिः प्रज्ञाचक्षुर्युधिष्ठिरं ।
उत्तिष्ठ कुरुशार्द्दूल कुरु कार्य्यमनन्तरं । क्षात्त्रधर्म्मेण कौन्तेय जितेयमवनिस्त्वया ।
तां भुङ्क्ष्व भ्रातृभिः सार्द्धं सुहृद्भिश्च नरेश्वर । न शोचितव्यं पश्यामि त्वया धर्म्मभृतांवर ।
शोचितव्यं मया चैव गान्धार्य्या च महीपते । ययोः पुत्त्रशतं नष्टं स्वप्नलब्धं यथा धनं ।
अश्रुत्वा हितकामस्य विदुरस्य महात्मनः । वाक्यानि सुमहार्थानि परितप्यामि दुर्म्मतिः ।
उक्तवान् विदुरो यन्मां धर्म्मात्मा दिव्यदर्शनः । दुर्य्योधनापराधेन कुलं ते विनशिष्यति ।
स्वस्ति चेदिच्छसे राजन् कुलस्य कुरु मे वचः । त्यज्यतामेष दुष्टात्मा मन्दो राजा सुयोधनः ।
कर्णश्च शकुनिश्चैव नैनं पश्यन्ति कर्हिचित्। द्यूतसङ्घातमप्येषामप्रवादेन वारय ।
अभिषेचय राजानं धर्म्मपुत्त्रं युधिष्ठिरं । स पालयिष्यति वशो धर्म्मेण पृथिवीमिमां ।
अथ नेच्छसि राजानं धर्म्मात्मानं युधिष्ठिरं । मेधीभूतः स्वयं राज्यं प्रतिगृह्णीष्व पार्थिव ।
समं सर्व्वेषु भूतेषु वर्त्तमानं नराधिप । अनुजीवन्तु सर्व्वे त्वां ज्ञातयो भ्रातृभिः सह ।
एवं ब्रुवति कौन्तेय विदुरे दीर्घदर्शिनि । दुर्य्योधनमहं पापमन्ववर्त्तं वृथामतिः ।
अश्रुत्वा तस्य धीरस्य वाक्यानि मधुराण्यहं । फलं प्राप्य महद्दुःखं निमग्नः शोकसागरे ।
सुवृद्धौ ते हि पितरौ पश्य तौ दुःखितौ नृप । न शोचितव्यं भवता पश्यामीह जनाधिप ।
इति श्रीमहाभारते आश्वमेधिके पर्व्वणि अश्वमेधिके पर्व्वणि प्रथमोऽध्यायः ॥ १ ॥

॥ वैशम्पायन उवाच ॥ एवमुक्तस्तु राज्ञा स धृतराष्ट्रेण धीमता । तूष्णीं बभूव मेधावी तमुवाचाथ केशवः ।